

**STANDING COMMITTEE (T-RV)**

**EUROPESE CONVENTIE VAN TOESCHOUWERGEWELD EN WANGEDRAG BIJ  
SPORTEVENEMENTEN EN IN HET BIJZONDER BIJ VOETBALWEDSTRIJDEN**

Straatsburg, 31 maart 2009 Rec (2009) 1

Aanbeveling REC(2009) 1 van het Permanent Comité inzake het gebruik van openbare plaatsen voor grootschalige sportevenementen

Het Permanent Comité van het Europees Verdrag inzake toeschouwergegeweld en wangedrag op Sportevenementen en met name bij voetbalwedstrijden (T-RV);

Gelet op de noodzaak om de veiligheid van elke toeschouwer te verzekeren naar aanleiding van sportevenementen en het bijzonder voetbalwedstrijden;

Er kon worden vastgesteld dat de laatste jaren in een aantal landen openbare plaatsen als “kijkzone” werden ingericht om fans die geen tickets hadden, de wedstrijd gezamenlijk te volgen;

Overwegende dat publieke “kijkzones” dienen gezien te worden als plaatsen waar de sportgebeurtenis wordt weergegeven op een grote scherm in een openbare ruimte voor een groot aantal mensen, waardoor het noodzakelijk is passende veiligheids- en bewakingsmaatregelen te nemen;

Gelet op de succesvolle organisatie van publieke “kijkzones” tijdens eerdere voetbaltoernooien, met name tijdens de voetbal World Championship 2006 in Duitsland en de EURO 2008 in Oostenrijk en Zwitserland;

Erkennende dat eerdere evenementen op groot scherm af en toe als een katalysator voor belangrijke openbare wanorde werkten;

Indachtig dat de vraag voor tickets voor grootschalige sportevenementen meestal groter is dan het aantal van beschikbare tickets, en dat de lokale bevolking in de meeste gevallen ook wil deelnemen aan de feestelijke sfeer van het evenement, zonder noodzakelijkerwijs het bijwonen van het evenement zelf;

Erkennende de noodzaak om de gastvrijheid te verbeteren en voor sportevenementen een feestelijk karakter te creëren voor het grootst mogelijk aantal fans en supporters en ook voor de lokale bevolking waar de gebeurtenis plaatsvindt;

Gelet op het feit dat het kijken naar de gebeurtenis op openbare plaatsen antisociaal gedrag in steden kan voorkomen en een positieve sfeer buiten het stadion kan creëren;

Erkennende dat de meeste incidenten tegenwoordig buiten de stadions plaatsvinden;

Ook erkennende dat het organiseren van uitzendingen op groot scherm personen met antisociaal gedrag kunnen aantrekken die anders niet naar de stad waar de wedstrijd doorgaat zouden afreizen ;

Na bepaalde beginselen te hebben geïdentificeerd, die zijn geldig in alle staten die lid zijn van het Verdrag, ondanks hun verschillende achtergrond, geschiedenis, cultuur en juridische systemen;

Nemen dankbaar nota van het Duitse initiatief om deze minimumvoorschriften inzake veiligheid en beveiligingsnormen inzake openbare “kijkzones” voor te schrijven, en de steun van Oostenrijk en Zwitserland;

Ervan overtuigd zijnde dat de invoering van algemene minimumnormen inzake veiligheid en bewaking zal helpen om de veiligheids- en veiligheidsrisico's te minimaliseren in publieke “kijkzones”;

Erkennende dat een grondige politiebeoordeling een eerste vereiste is om een uitzending op groot scherm te organiseren ;

Benadrukken dat veiligheid en beveiliging in openbare plaatsen voorrang moeten krijgen boven alle andere concurrerende belangen;

Erkennende dat de lokale politie de gepaste veiligheids- en beveiligingsmaatregelen bepalen;

Beveelt aan regeringen van de leden van het Europese Verdrag inzake toeschouwer geweld en wangedrag bij sportevenementen en in het bijzonder tijdens voetbalwedstrijden, aan dat zij:

1. Wanneer zij overwegen openbare plaatsen in te richten voor supporters of lokale inwoners die de wedstrijd niet kunnen bijwonen, maar toch ook geïnteresseerd zijn in de sportgebeurtenis zodat deze kunnen deelnemen aan dit evenement in een vriendelijke, aangename en veilige omgeving, dienen zij ervoor te zorgen dat het onderworpen is aan een grondige politionele risicoanalyse;
2. Gemeenten, sportverenigingen, clubs, publieke of private organisaties die ook overwegen publieke kijkzones te organiseren, aanmoedigen of verplichten hetzelfde veiligheidsbeleid te volgen;
3. De organisatie van publieke “kijkzones” moet door de politie onderworpen worden aan een gedetailleerde risicoanalyse. Tevens noodzaken dergelijke evenementen strikte veiligheids- en bewakingsmaatregelen, welke vergelijkbaar zijn met die welke zijn vastgesteld in de stadions - hiervoor kan de Checklist van maatregelen welke moeten worden genomen door de organisatoren van professionele sportevenementen en door de overheid, geraadpleegd worden (Zie aanbeveling document T-RV (2007) 12 definitief);
4. Veiligheid en beveiliging hebben voorrang boven commerciële belangen wanneer men beslist om publieke kijkzones in te richten;

5. De verantwoordelijke en aansprakelijke organisatoren **verplichten om de minimumvoorschriften inzake veiligheid en beveiliging voor het organiseren van publieke kijkzones zoals bepaald door de lokale politie over te nemen, met inbegrip van:**
- a. bepalen van het **maximum aantal toeschouwers in publieke kijkzones** in die zin dat het aantal kan beperkt worden afhankelijk van de plaatselijke situatie en **voorzien van noodzakelijke maatregelen om overcrowding te voorkomen (toegangscontrole)**;
  - b. bepalen van **openings- en sluitingsuur** en **dit communiceren aan het publiek**;
  - c. zorgen voor de aanwezigheid van **voldoende aantal gekwalificeerd beveiligingspersoneel op de site**;
  - d. ervoor zorgen dat er **duidelijke regels** zijn voor het gebruik van de site en dat bezoekers zich bewust zijn van de gevolgen van het schenden van deze regels;
  - e. ervoor te zorgen dat **(potentiële) herrieschoppers onmiddellijk worden verwijderd van de site, met name wanneer de aanhangers van verschillende teams gemengd worden**;
  - f. **wanneer wenselijk**, gezien de actuele situatie of gezien de voorgeschiedenis van onderlinge conflicten, **overwegen om de supporters te scheiden**;
  - g. **Bepalen en aankondigen welke voorwerpen verboden zijn**, met inbegrip van vuurwerk, vuurwapens, messen of andere gevaarlijke of onaanvaardbaar objecten, alsook de voorwerpen die kunnen gegooid worden zoals glazen flessen, blikjes of elke soortgelijke beperkte container;
  - h. **toegangscontrole door een private beveiligingsfirma** voorzien om het binnen brengen van verboden items op te site te voorkomen;
  - i. voorzien in **afdoende afbakening**, zowel binnen als buiten de publieke kijkzone, rekening houdend met de noodzaak om “crushing” te voorkomen;
  - j. **nood- en interventieroutes voor ambulance en brandweer bepalen, inclusief de evacuatiecapaciteit en het evacuatieplan van de site** (rekening houdend met het aantal en de grootte van de uitgangen);
  - k. voorzien in **voldoende medische bijstand**;
  - l. zorgen voor de **installatie van een omroepinstallatie (Publiek Adres)** om de toeschouwers te informeren;
  - m. aanbevelen om een **CCTV-systeem op en rond de site te gebruiken** om een beter overzicht van de site te geven en ter verbetering van het crowd management;
  - n. voorzien van **hospitality faciliteiten** voor toeschouwers met inbegrip van catering en voldoende toiletten;
  - o. ervoor zorgen dat **alle constructies voldoen aan de relevante nationale veiligheidsvoorschriften**;
  - p. ervoor zorgen dat **alle stoelen en tafels worden beveiligd op de grond**;
  - q. voorzien in een **alternatieve oplossing in het geval van technische problemen** (b.v. uitvallen van het TV relay-systeem).

6. Zorgen voor een **nauwe samenwerking tussen organisator, politie, openbare gezondheidszorg en andere hulpdiensten (bij voorkeur op basis van een schriftelijke overeenkomst waarbij de rol van eenieder bepaald wordt)**;

7. De lokale bevolking voorzien van de nodige informatie over publieke kijkzones evenals supportersorganisaties en supportersafvaardigingen door middel van verschillende communicatiekanalen waaronder internet en fanbladen ;

8. **Bepalen van een alcoholbeleid** (bij voorkeur het verbod op of strikte regelgeving inzake het verkopen van alcohol op de site en in de nabijheid ervan, bijvoorbeeld alleen het verkopen van bier met een laag alcoholgehalte);

9. **Voorzien in de controle en het toezicht op maatregelen en normen genomen door de organisator**, vooral wanneer een groot aantal bezoekers wordt verwacht;

10. Onderstaande principes dienen als **minimumstandaard** te worden gehanteerd bij de politionele aanpak van dit event:

- a. **Infogaring**: het inwinnen en verzamelen van informatie moet zowel gericht zijn op potentiële gewelddaden als op ernstige dreigingen inzake openbare orde , terroristische dreigingen inclusief;
- b. **Zonebeveiliging**: maatregelen ter beveiliging van de zone dienen genomen te worden in relatie tot de algemene situatie, met name op de routes naar en van de site en in de omgeving ervan;
- c. **Gerichte checks en controles**: moeten gericht zijn op personen die van wangedrag verdacht worden, die in het bezit zijn van wapens, gevaarlijke of verboden objecten of degenen die de regels overtreden. Die verificaties en controles moeten tijdig gebeuren teneinde preventieve maatregelen te kunnen nemen tegen de gebeurtenisgerelateerde misdaden of het deelnemen aan gewelddadige of andere antisociaal gedrag;
- d. **Politionele inzet**: de inzet en tussenkomst van de politie moet bepaald worden op basis van een dynamische risicoanalyse. Voldoende politiemachten moeten voorbereid zijn voor enig noodzakelijke interventie. De zichtbaarheid van deze machten moet worden bepaald afhankelijk van het niveau van risico en in overeenstemming met lokale gewoonten. Mobiliteit is van cruciaal belang voor deze eenheden;
- e. **Gerechtigde kledij**: de inzet van politieagenten in gerechtigde kledij kan een geschikte en bewezen methode zijn van vroegtijdige interventie, conflictpreventie en -escalatie op voorwaarde dat het in overeenstemming is met de lokale politie tactiek en -tradities . Het is hun taak is om onmiddellijk in te grijpen in vermoedelijke gevallen van bedreigingen en gevaar (richten tot risicopersonen , hen vragen om passend standaardgedrag te observeren, preventief verwijderen uit verboden zones en arrestaties uitvoeren);
- f. **Documentatie en beveiligen bewijs**. Hoge kwaliteit documentatie is van cruciaal belang niet alleen voor latere vervolging van daders (Zie aanbeveling (1990) 1 inzake de identificatie van en behandeling van delinquenten) maar ook voor nabespreking en voor de evaluatie van de maatregelen die werden aangenomen

### **Memorie van toelichting**

In de afgelopen jaren heeft zich een nieuw fenomeen ontwikkeld in de sportwereld. Het

aantal voetbalfans dat een uitzending op groot scherm bijwoonde is exponentieel gestegen. Een match op groot scherm bekijken levert een soortgelijke ervaring als kijken naar een wedstrijd in het stadion, zoals de sfeer en groepsemoties.

Publieke kijkzones werden in toenemende mate gebruikt tijdens grote toernooien zoals de FIFA World Cup en de UEFA Europees kampioenschap.

Deze tendens manifesteerde zich voornamelijk tijdens de FIFA World Cup 2006 in Duitsland waar het aantal toeschouwers 14 miljoen bereikte, terwijl er slechts 3,2 miljoen toeschouwers in de stadions waren.

Publieke kijkzones worden vaak ook knooppunten voor fan 'bijeenkomsten' op niet-speeldagen tijdens de toernooien.

Op het Europees kampioenschap telde Oostenrijk ongeveer 2,5 miljoen Fans terwijl Zwitserland 4.5Million kijkers had in publieke kijkzones.

Deze ontwikkeling werd veroorzaakt, onder meer door de groeiende internationalisering van grote sportevenementen, goedkoop en gemakkelijk reizen, samen met het overwinnen van reisbelemmeringen, die hebben geresulteerd in een enorme toename om deel te nemen aan sporttoernooien en grote sportevenementen. Dit vraagt tot deelname overstijgt aanzienlijk het aantal beschikbare tickets.

Op hetzelfde moment, de combinatie van een beperkt aantal tickets en hun prijs met de feestelijke sfeer in de landen en steden waar de sporttoernooien doorgaan, verhoogt ook het aantal supporters die "erbij willen zijn" zonder de intentie of poging om een ticket te kopen en de wedstrijd bij te wonen. Dit geldt ook voor de lokale bevolking.

Publieke kijkzones voor deze supporters voorzien kan een geschikte manier zijn om te voldoen aan de noden van die supporters en hen een "gevoel van het evenement" te bieden. Ze kunnen ook een geschikte en gewenste vrijetijdsbesteding zijn gedurende de periode tussen wedstrijden, waarvoor ze kaartjes hebben. Op hetzelfde moment wordt also een controleerbare manier geboden van de tijd die anders zou kunnen uitdraaien en in overmatig alcoholgebruik en antisociaal gedrag.

Het inrichten van publieke kijkzones is ook een belangrijk middel voor het betrekken van de plaatselijke bevolking in de gebeurtenis. Dit aspect is duidelijk gebleken tijdens EURO 2004 in Portugal. De betrokkenheid van de plaatselijke bewoners werd aanbevolen door aanbeveling (2003) 1 over de rol van sociale en educatieve maatregelen bij de preventie van geweld in de sport.

Publieke kijkzones zijn ook in competities, zoals binnenlandse competities of bekerwedstrijden populair geworden. Wedstrijden op groot scherm van het nationale team of een voetbalclub die in het buitenland moet spelen, worden steeds populairder.

Echter, het inrichten van publieke kijkzones kunnen sommige risico's met zich brengen die leiden tot extra uitdagingen in bepaalde omstandigheden, zeker als het niet goed is voorbereid. Deze **risico's** zijn dezelfde als bij alle andere grote evenementen waarvoor een veiligheidsoverzicht en crowd management vereist zijn, met sommige extra

sportgerelateerde risico's. Vooreerst is er **geen absolute scheiding van de aanhangers van verschillende teams** waardoor de kans groot is dat rivaliserende supportersgroepen onder elkaar vermengd worden.

Er is ook een kans dat sommige gekend risicosupporters of, waarschijnlijker, andere gewelddadige, antisociale personen, met name na overmatig alcoholgebruik, publieke kijkzones gebruiken als locatie voor spontane of georkestreerde conflicten.

**Om deze reden is het noodzakelijk dat eerder welk besluit over het al dan niet inrichten van een publieke kijkzone, onderworpen wordt aan een grondige politionele risicoanalyse en dat, indien dergelijke evenementen worden goedgekeurd, alle nodige maatregelen worden getroffen om veiligheids- en beveiligingsrisico's te minimaliseren. Sommige fundamentele elementen van deze maatregelen zijn in deze aanbeveling opgenomen.**

Tot slot – heel af en toe werkten publieke kijkzones als een katalysator voor belangrijke openbare ordeverstoring. Ze kunnen echter ook een goede manier zijn om geweld en verstoringen van de openbare orde te voorkomen en de feestelijke sfeer van het evenement te verhogen, mits voldoende veiligheidsmaatregelen worden genomen.

Het is van cruciaal belang dat alle beslissingen om een publieke kijkzone te organiseren onderworpen worden aan een politionele risicoanalyse en dat alle noodzakelijke maatregelen worden getroffen om alle veiligheidsrisico's te minimaliseren.

De hierboven genoemde beginselen, voornamelijk gebaseerd op de Duitse ervaring tijdens de FIFA wereld Cup 2006 en ook op de ervaringen van Zwitserland en Oostenrijk op de UEFA EURO 2008, bieden minimumnormen voor veiligheid en beveiliging voor het inrichten van publieke kijkzones.

Echter, de veiligheidsregelingen moeten uiteindelijk worden bepaald door de relevante politie-instanties.